

Luonnetestin ihanneprofiili borderterrierille

Luonnetestin tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä luonnetestisääntöjen määrittelemissä tilanteissa, joissa koiran hermostoa rasitetaan. Yksittäisen koiran testitulokset kuvaavat näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen testitulokseen verrattuna. Luonnetesti ei korvaa käyttökokeita koiran luonteen mittarina vaan täydentää niitä, sillä testi suoritetaan olosuhteissa, joissa koira ei toimi riistaviettinsä ohjaamana.

Toimintakyky

Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Se on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen, koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Erikoiskokeet ovat kelkka ja pimeä huone, mutta toimintakykyä arvioidaan koko testin ajan.

Rotumääritelmän mukaan borderterrieri on toimelias ja rohkea koira. Luolametsästyskoiran tulee pystyä itsenäisiin ratkaisuihin työskennellessään maan alla ja tätä varten borderterrierillä tulisi olla **kohtuullinen, hyvä tai suuri** toimintakyky. Toimintakyky on tärkeä ominaisuus myös seurakoiralle.

Terävyys

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Erikoiskoe on seinä, mutta terävyys näkyy myös ensireaktiona kelkalla ja puolustushyökkäyksessä.

Borderterrierillä tulee käyttötarkoituksensa vuoksi olla terävyyttä **pienen tai kohtuullisen** verran. Jonkin asteinen terävyys kuuluu terrierin luonteenpiirteisiin, mutta koiralle ei saa jäädä hyökkäyshalua uhkan poistuessa. Suuren terävyyden omaava koira reagoi aggressiivisesti pienimpäänkin ärsykkeeseen, jonka se kokee uhaksi. Suuri terävyys on haitaksi arjessa, eikä siitä myöskään ole mitään hyötyä käyttötarkoitusta ajatellen.

Puolustushalu

Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa tai reviiriään. Puolustushalua testataan siten, että toinen tuomareista hyökkää koirakkoa kohti ja arvioinnissa otetaan huomioon koiran halu puolustaa itseään ja ohjaajaansa hyökkäjältä, ei kykyä.

Borderterrierillä saa olla puolustushalua ja se saa puolustaa itseään ja laumaansa, mutta ominaisuuden tulee pysyä kontrollissa. Ihanteena voidaan pitää **kohtuullista tai pientä** puolustushalua. Tämä helpottaa koiran kanssa elämistä niin normaalielämässä kuin metsästyksen yhteydessä, eikä koira esimerkiksi halua omia

riistaa. Suuri puolustushalu on tarpeeton borderterrierille ja useimmiten haitta arkielämässä. Puolustushalu ei välttämättä tule helposti esille laumaan turvaavalla koiralla.

Taisteluhalu

Taisteluhalu on koiran halu käyttää leukojaan ja lihaksiaan, taistella jotakin vastaan tai jostakin johonkin voittaakseen pelkonsa, kyky nauttia taistelusta ilman, että se perustuu aggressioon. Erikoiskoe on leikki, mutta taisteluhalu arvioidaan koko testin ajan, esim. kelkkaa ja hyökkääjää vastaan.

Borderterrieri on ensisijaisesti työterrieri ja luolakoirana taisteluhalun tulee olla **vähintään kohtuullisen pienen, mutta mieluiten kohtuullisen tai suuren verran**. Pieni taisteluhalu ei riitä. Erittäin suuri taisteluhalu taas on jo liikaa ja se häiritsee koiran keskittymistä.

Hermorakenne

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Koiran hermorakennetta arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa. Tässä siis arvioidaan, miten koira palautuu testitapahtumista, palautuuko se niistä itsenäisesti ja nopeasti ja millainen on sen psyykinen kuormittuneisuus testin aikana ja loputtua.

Luolakoiran hermorakenteen tulee olla **tasapainoinen**, jolloin se pystyy palautumaan kovastakin työskentelystä, mutta **hieman rauhaton** on vielä ihan toimiva ja hyvä tulos. Tasapainoinen hermorakenne auttaa koira selviytymään myös normaalielämän haasteista.

Temperamentti

Temperamentilla tarkoitetaan sitä, kuinka oikea-aikaisesti ja -suuntaisesti koira reagoi ärsykkeisiin, ja kuinka hyvin se sopeutuu uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Tässä arvioidaan myös koiran yleinen tarkkaavaisuus, käytös, keskittymiskyky ja reagointinopeus. Erikoiskoe on tynnyri, mutta temperamenttia arvioidaan myös koko testin ajan.

Ihannetulos kaikilla koirilla on **vilkas**, koska tällainen koira huomioi kaikki ympäristön tapahtumat välittömästi mutta hallitusti, ja on sen lisäksi yleisolemukseltaan reipas ja iloinen (hyvin sopeutumiskykyinen). **Kohtuullisen vilkas** käy ns. vähän hitaalla eli sen reaktioissa on pieni viive, mutta huomio on kuitenkin oikein suuntautunut. Liiallinen vilkkaus voi näkyä myös hermostollisena rauhattomuutena, eikä koira pysty keskittymään kulloinkin meneillään olevaan asiaan.

Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. Erikoiskoe on haalari, mutta sitä arvioidaan koko testin ajan. Väistäkö tai tarvitseeko koira houkuttelua tuotaessa uudelleen paikkaan, jossa se pelästyi?

Metsästyskäytössä **kohtuullisen kova** luonne on eduksi, mutta **hieman pehmeä** koira on usein nöyrempi ja siten helpompi seurakoirana. Jos hieman pehmeällä koiralla on voimakas riistavietti, pärjää se riittävän hyvin metsästystilanteissa. Kohtuullisen kova koira ei juurikaan anna kielteisten kokemusten vaikuttaa tekemisiinsä, mutta sen pää ei toisaalta ole ns. umpiluuta, vaan siihen pystytään vielä koulutuksella vaikuttamaan. Miinusarvosanoille menevää pehmeyttä tulee välttää, sillä 'pitkämuistinen' työkoira ei ole ihanne.

Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin. Koira on luoksepäästävä, kun se mielellään ja oma-aloitteisesti hakeutuu muidenkin tapaamiensa ihmisten seuraan kuin ohjaajansa. Koira, joka selvästi välttää tutustumista tai joka osoittaa selvää vastenmielisyyttä joutuessaan kosketukseen vieraiden kanssa, kutsutaan pidättyväksi. Hyväntahtoinen on koira, joka osoittaa hyökkäävyyttä vain uhkaavissa tilanteissa. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala selvästi ilmenee sen käyttäytymisestä riippumatta siitä, onko tuo käyttäytyminen ihmisen kannalta myönteistä vai kielteistä. Luoksepäästävyyttä arvioidaan koko testin ajan ja se näkyy erityisesti alkuhaastattelussa, puolustushyökkäyksen ja terävyyskokeen jälkeen sekä pimeään huoneeseen mentäessä.

Borderterrieri on rotumääritelmän mukaan luonteeltaan ystävällinen ja tasapainoinen, ei arka eikä aggressiivinen. Siksi luoksepäästävyuden ehdoton ihannevaihtoehto on **hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin**. Kuitenkin hyväksyttävänä pidetään myös arvosanaa **luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen**. Sen saa koira, joka houkuttelematta tai pienin houkutuksin hakeutuu kosketukseen myös vieraiden ihmisten kanssa, käyttäytyen ystävällisesti. Koira on ns. ujo. Tämän enempää pidättyväisyyttä ei borderterrierillä kuitenkaan pidä sallia, sillä se johtaa ongelmiin arkielämässä, jota suurin osa ajasta kuitenkin on. Hieman pidättyväinen vaatii jo houkuttelua ennen kuin suostuu tutustumaan eikä sittenkään viihdy vieraiden ihmisten parissa. Selvästi pidättyväinen ei lainkaan salli vieraan ihmisen kosketusta. Jos pidättyväisyyteen yhdistyy huono hermorakenne ja/tai terävyyttä, voidaan olla todellisissa ongelmissa.

Laukauspelottomuus

Laukausvarmaksi nimitetään koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut. Koira, joka reagoi levottomuudella ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee, luokitellaan laukauskokemattomaksi. Koira, joka reagoi laukauksiin epänormaalin kiihkeästi esim. haukkumalla, hyökkäämällä kohti ampujan suuntaa tai on muuten kiihkeän innostunut ympäristön tapahtumista ja haukkuu, mutta joka ei osoita hermostuneisuutta, kutsutaan paukkuärtyisäksi.

Borderterrierin tulee luonnollisesti metsästyskoirana olla laukauserma, mutta laukauskokemattomuus sallitaan. Borderterrierin tulee kestää äkillisiä ääniä ja pystyä jatkamaan työtehtäviä ärsykkeestä huolimatta. Laukausarkuus liittyy aina huonoihin hermoihin.